

k dohovoru (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 19 C 229/2007 z 10. júla 2013 (ďalej len „uznesenie okresného súdu z 10. júla 2013“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 25 Co 10/2014 z 31. januára 2014 (ďalej len „uznesenie krajského súdu z 31. januára 2014“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovatelia v 1., 4. až 10. a 12. až 18. rade a právni predchodcovia sťažovateľov v 2., 3. a 11. rade boli v postavení navrhovateľov účastníkmi konania vedeného okresným súdom pod. sp. zn. 19 C 229/2007, v ktorom sa domáhali vypratania nehnuteľnosti proti odporcom.

Okresný súd uznesením z 10. júla 2013 konanie vo veci vedenej pod sp. zn. 19 C 229/2007 o vypratanie nehnuteľnosti zastavil na základe späťvzatia návrhu navrhovateľmi a vo výroku o trovách konania navrhovateľom nepriznal náhradu trov konania proti odporcom. Dôvodom späťvzatia návrhu navrhovateľmi bolo dobrovoľné vypratanie nehnuteľnosti odporcami po začatí súdneho konania. Okresný súd v odôvodnení svojho uznesenia poukázal na § 146 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), podľa ktorého ak niektorý z účastníkov zaviniť, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie odporcu vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania odporca. Ďalej okresný súd s poukazom na § 150 OSP, podľa ktorého ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, nemusí súd výnimočne náhradu trov konania celkom alebo sčasti priznať, ustálil v danom prípade danosť takýchto dôvodov, a preto náhradu trov konania navrhovateľom proti odporcom nepriznal.

Navrhovatelia podali proti uzneseniu okresného súdu z 10. júla 2013 odvolanie, a to proti výroku o trovách konania v časti, ktorou im nebola priznaná náhrada trov konania proti odporcom v 1. až 3. rade a odporcom v 5. až 10. rade.

Krajský súd uznesením z 31. januára 2014 potvrdil uznesenie okresného súdu z 10. júla 2013 v odvolaní napadnutej časti výroku o trovách konania a nepriznal odporcom náhradu trov odvolacieho konania.

Uznesenie okresného súdu z 10. júla 2013 v časti napadnutej odvolaní nadobudlo právoplatnosť 11. decembra 2013 a v zostávajúcej časti v spojení s uznesením krajského súdu z 31. januára 2014 nadobudlo právoplatnosť 7. mája 2015. Uznesenie krajského súdu z 31. januára 2014 nadobudlo právoplatnosť 7. mája 2015.

Sťažovatelia 13. júla 2015 doručili Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu krajského súdu z 31. januára 2014, ktorý vybavila Krajská prokuratúra v Nitre prípisom (ďalej len „krajská prokuratúra“) č. k. Kc 77/15/4400-6 z 9. septembra 2015 (ďalej len „prípis krajskej prokuratúry“) tak, že podnet odložila, pretože nezistila dôvod na podanie mimoriadneho dovolania.

Podľa sťažovateľov boli porušené nimi označené práva uznesením okresného súdu z 10. júla 2013 a uznesením krajského súdu z 31. januára 2014 v časti výroku o nepriznaní náhrady trov konania navrhovateľom proti odporcom.

Sťažovatelia k zachovaniu lehoty na podanie sťažnosti ústavnému súdu uviedli:

„Krajská prokuratúra Nitra dňa 9.9.2015 pod č. Kc 77/15/4400-6 rozhodla o odložení podnetu na mimoriadne dovolanie ako nedôvodnom, preto podlá sťažovateľov je dodržaná 2-mesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti v súlade s § 53 ods.3 zákona o ústavnom súde, nakoľko sťažovatelia sa mohli o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť najskôr dňom nasledujúcim po vydaní rozhodnutia o podnete sťažovateľov krajskou prokuratúrou, t. j. dňom 10.9.2015.“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti takto rozhodol:

„základné právo sťažovateľov vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na právnu pomoc podľa čl. 37 ods.2 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd výrokom namietaného rozsudku krajského súdu v spojitosti s rozsudkom okresného súdu o náhrade trov konania porušené bolo...

zrušil Uznesenie Krajského súdu v Nitre č. k. 25Co/10/2014 zo dňa 31.1.2014, v potvrdzujúcom výroku v časti týkajúcej sa nepriznania náhrady trov konania proti odporcom v 1.-3.rade a v 5.-10.rade, v spojitosti s Uznesením Okresného súdu Nitra č. k.19C/229/2007 zo dňa 10.7.2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie o náhrade trov konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd vo svojej judikatúre stabilne uvádza, že jeho právomoc poskytnúť ochranu základným právam a slobodám sa riadi princípom subsidiarity a je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy, ktoré sú povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto právomoc ústavného súdu nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Sťažovatelia mohli a aj využili možnosť podať proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd. Právomoc iného súdu (krajského súdu) poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľky vylučuje právomoc ústavného súdu v tej istej veci, a preto je daný dôvod na odmietnutie sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu z 10. júla 2013 podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

Proti uzneseniu krajského súdu z 31. januára 2014 už nebol prípustný riadny opravný prostriedok a vzhľadom na podmienky prípustnosti dovolania podľa § 236 a nasl. OSP nemožno konštatovať ani prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného vyplýva, že v časti sťažnosti smerujúcej proti uzneseniu krajského súdu z 31. januára 2014 je daná právomoc ústavného súdu.

V nadväznosti na to ústavný súd skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky konania, a dospel k záveru, že sťažnosť je v tejto časti podaná oneskorene.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Nedodržanie lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Z obsahu sťažnosti vyplýva názor sťažovateľov, že v ich prípade je potrebné lehotu podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počítať od datovania prípisu krajskej prokuratúry, ktorým bol odložený ich podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti uzneseniu krajského súdu z 31. januára 2014.

Ústavný súd obdobne ako vo svojom rozhodnutí č. k. I. ÚS 483/2014-12 z 10. septembra 2014 konštatuje, že nebolo možné považovať túto lehotu za zachovanú ani s prihliadnutím na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a jeho vlastnú judikatúru v obdobných veciach, podľa ktorej lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu je v prípadoch procesného rozhodnutia dovolacieho súdu považovaná za zachovanú, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú (pozri rozsudok ESLP z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54 a tiež napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09 a I. ÚS 358/09).

Ústavný súd zdôrazňuje, že uvedená rozhodovacia prax sa týka výlučne tzv. riadneho dovolacieho konania na základe dovolania podaného účastníkom konania. Z viacerých dôvodov však nemožno tento postup aplikovať na konanie o mimoriadnom dovolaní. V prvom rade samotný mechanizmus uplatnenia mimoriadneho dovolania, ktorý je zákonom exkluzívne zverený iba generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“), je celkom odlišný od dovolania, ktoré je v dispozičnej sfére účastníka konania. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej na vyhovie podnetu fyzických osôb alebo právnických osôb na podanie mimoriadneho dovolania neexistuje právny nárok, t. j. osobe, ktorá takýto podnet podala, nevzniká právo na jeho prijatie, resp. akceptovanie, a teda generálny prokurátor nemá povinnosť takémuto podnetu vyhovieť. Je na voľnej úvahe generálneho prokurátora rozhodnúť o tom, či podá alebo nepodá mimoriadne dovolanie. Ústavný súd v tejto súvislosti viackrát vyslovil, že oprávnenie na podanie mimoriadneho dovolania nemá charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (I. ÚS 19/01, II. ÚS 176/03, IV. ÚS 344/04, II. ÚS 144/05, I. ÚS 43/07, III. ÚS 342/2010).

Princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy a podmienky prípustnosti sťažnosti podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde je potrebné chápať vo vzájomnej súvislosti, čo vyúsťuje do všeobecne uznávaného záveru, že sťažnosť podaná ústavnému súdu je považovaná za prostriedok ultima ratio ochrany práv sťažovateľa. Keďže ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach, ktorými sa sťažovatelia domáhajú ochrany (iba) svojich práv, celkom triviálne z toho (a napokon i z dikcie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde) vyplýva, že vyčerpanie opravných prostriedkov podľa tohto ustanovenia sa týka iba takých procesných nástrojov, na ktorých podanie sú zo zákona oprávnení títo sťažovatelia. V uvedených súvislostiach, berúc do úvahy účel tu aplikovaných zákonných ustanovení, ústavný súd konštatuje, že mimoriadne dovolanie v žiadnom prípade nemožno považovať za zákonom účinne poskytnutý prostriedok sťažovateľom na nápravu ich údajne porušených práv, preto zachovanie dvojmesačnej lehoty na podanie predmetnej sťažnosti z dôvodu realizácie podnetu na podanie mimoriadneho dovolania, respektíve rozhodnutia

v konaní o mimoriadnom dovolaní neprichádza do úvahy. Inak povedané, sťažovatelia pri náležitej starostlivosti mohli v záujme zachovania svojich práv podať sťažnosť v dvojmesačnej lehote od právoplatnosti druhostupňového rozhodnutia.

Ako vyplýva z príloh sťažnosti, uznesenie krajského súdu z 31. januára 2014 nadobudlo právoplatnosť 7. mája 2015, pričom sťažnosť bola odovzdaná na poštovú prepravu 9. novembra 2015, teda zjavne po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť v časti namietaného porušenia označených práv sťažovateľov uznesením krajského súdu z 31. januára 2014 bola podaná oneskorene, v dôsledku čoho ju bolo potrebné v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z tohto dôvodu odmietnuť.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa jednotlivými nárokmi uplatňovanými v sťažnosti už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. novembra 2015